

การจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

The Management of Thai Household Economic System

Based on Sufficiency Economic Philosophy

อุกฤษฏ์ ศรีดีโรมนต์¹ สมาน งามสนิต² สอาด บรรเจิดฤทธิ์³ และบุญเรือง ศรีเหรียญ⁴

Uqkrit Sridaromont,¹ Sman Ngamsanit,² Sa-ard Banchirdrit,³ and Boonrueng Sriharum⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ **ประการแรก** ศึกษาระดับการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง **ประการที่สอง** ศึกษาปัจจัยแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย และ **ประการที่สาม** เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 2 วิธี คือ 1) วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) กลุ่มเป้าหมาย คือกลุ่มข้าราชการตำแหน่งผู้บริหารหรือผู้แทนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ใน 3 กระทรวง คือ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และ กลุ่มผู้บริหารหรือผู้แทนสถาบันการเงินของภาครัฐ ในราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และนักวิชาการในสถาบันการศึกษา จำนวน 15 คน ใช้วิธีการสุ่มตามความสะดวก (Convenience sampling) เก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structure in-depth interview) วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) พรรณนารายละเอียด ดีความ หาความหมาย อธิบายความ และวิธีวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) และ 2) วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนไทย ในจังหวัดเป้าหมายที่มีหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่าง จากทั้ง 4 ภูมิภาคของประเทศ จำนวน 4 จังหวัด คือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดน่าน จังหวัดหนองคาย และจังหวัดตรัง จำนวนหัวหน้าครัวเรือนไทยทั้งหมด 495 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 222 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ (Multiple linear regression analysis) และสร้างสมการพยากรณ์ความสัมพันธ์โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple correlation coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนไทย โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีในการดำเนินชีวิต ด้านการพึ่งพาชีวิตของตนเอง และชีวิตครอบครัว ด้านสุขภาพอนามัย ด้านความรู้ และด้านรายได้ 2) ปัจจัยแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ของกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าครัวเรือนไทย ได้แก่ ปัจจัยด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ปัจจัยด้านระเบียบวิธีคิดและความเข้าใจ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในครัวเรือน อายุ เพศ ปัจจัยด้านการวางแผนทางการเงิน ปัจจัยด้านการประหยัดและอดออม ปัจจัยด้านการจัดการความเสี่ยงและควบคุมความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในครัวเรือน และปัจจัยด้านการลดรายจ่ายและการเพิ่มรายได้ เป็นไปตามหรือสอดคล้องกับสมมติฐานของ เป็นไปตามหรือสอดคล้อง

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

² พบ.ด. (พัฒนบริหารศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

³ บช.ด. (บริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

⁴ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

กับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ และ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน สามารถพยากรณ์การจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้ร้อยละ 52.70 ($R^2 = 0.527$, $F = 26.253$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ข้อเสนอรูปแบบการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ค้นพบ คือ บังคับแห่งความสำเร็จ เพื่อครัวเรือนไทย “กินดีอยู่ดี” การดำเนินงานในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือน ของภาครัฐต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสู่การปฏิบัติ ควรกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จและระบบการประเมินผลการดำเนินงาน พร้อมๆ กับการพัฒนาศักยภาพของหัวหน้าครัวเรือน ด้านปัจจัยส่วนบุคคลโดยคำนึงถึงเพศ อายุ และปัจจัยแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านระบบวิธีคิดและความเข้าใจแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การวางแผนทางการเงิน การลดรายจ่ายและการเพิ่มรายได้ การประหยัดและอดออม การมีส่วนร่วมของสมาชิกในครัวเรือน การจัดการความเสี่ยงและควบคุมความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในครัวเรือน และ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : การจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือน แนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ABSTRACT

The objectives of this research are to 1) study the level of Management of Thai Household Economic System based on the Sufficiency Economy Philosophy, 2) study factors based on Sufficiency Economy Principles that impact the Management of Thai Household Economic System, and 3) present the model of Management of Thai Household Economic System based on the Sufficiency Economy Philosophy. This research methods used in this study include 1) Qualitative Research: the target groups consist of executive government officials or representatives who implement policies from 3 ministries---Ministry of Interior Affairs, Commerce Ministry, and Ministry of Agriculture and Cooperatives; executives or representatives from the public financial sector; and 15 academics from educational institutions. The Convenience Sampling Method and Structured In-depth Interview are used to collect data. Data analysis is done by using content analysis, detailed description, interpretation, defining, explanation, and analytic induction; 2) Quantitative Research: the sample population consists of breadwinners of Thai households in the four target provinces with sample sufficiency economy villages representing the 4 regions of the country: Phra Nakhon Sriyudhaya Province, Nong Khai Province, Nan Province, and Trang Province. The Taro Yamane sampling calculation formula (Taro Yamane, 1973: 727) is used to determine the number of 222 samples or subjects from 495 family leaders. A Multi-Stage Random Sampling by Stratified Random Sampling and Simple Random Sampling are also used in this survey. The research tools used for data collection are questionnaires, and the statistics used in analyzing data are Frequency, Percentage, and Arithmetic Mean. Variable relationship factors are analyzed by using Multi-linear regression and Multiple Correlation Coefficient at the .05 level of statistical significance

The research results reveal that 1) the level of the Management of Thai Household Economic System Based on the Sufficiency Economy Philosophy of household sampling is high. Arranged in a descending order these aspects are as follows: good environment for living, self- dependency and family life, health and hygiene, knowledge , and income 2) the factors based on the Sufficiency Economy Philosophy that affected the Management of Thai Economic Household System of Thai family leaders are the following: environmental conservation and sustainable natural resource, thinking system and understanding, participation of family

members , age, gender, financial planning, careful spending and savings, risk management & risk control within the family, and reducing expenses and increasing incomes, which are consistent with the established research hypothesis. The value of the regression coefficient in raw scores, and standard scores can predict management of the Thai Household Economic System based on the Sufficiency Economy Philosophy at 52.70% ($R^2=0.527$, $F=26.253$) at the .01 level of statistical significance; and 3) suggestions and recommendations regarding the models of Management of the Thai Household Economic System Based on Sufficiency Economic Philosophy include the following: the success factor for the well-being of Thai households, implementation in promoting and supporting management of the household economic system by the concerned public sector. In addition, success factors and evaluation on implementation should be arranged with potential development of the household leaders; personal factor regarding gender and age, and factors based on the sufficiency economy philosophy, e.g. thinking method system and understanding of the sufficiency economy philosophy, financial planning, expense reduction and income increase, careful spending and savings, participation of household members, risk management and risk control within the household, and environmental conservation and sustainable natural resource consumption.

Keywords : Management of Thai Household Economic System, Sufficiency Economy Philosophy.

บทนำ

กระแสพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงพระราชทานเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2529 ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงพระราชหฤทัยในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ที่เปี่ยมล้นด้วยพระมหากรุณาธิคุณ และทรงพระเมตตาในอันที่จะทำให้พสกนิกรได้รับโอกาสในการยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ ช่วยบำบัดทุกข์ บำรุงสุขของอาณาประชาราษฎร์ ทรงเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนและทุกข์ยากของประชาชน โดยทรงถือว่า ทุกข์ของประชาชนเปรียบเสมือนทุกข์ของแผ่นดิน และทุกข์ของแผ่นดินคือทุกข์ของพระองค์ จึงทรงทำทุกวิถีทางที่จะทำให้ประชาชนได้ผ่อนคลายความทุกข์ มีความเป็นอยู่ที่ไม่แร้นแค้นและพออยู่พอกินเป็นเบื้องต้น ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางที่พระองค์ได้ทรงมอบให้แก่ประชาชนเพื่อเป็นเครื่องชี้ทางสว่างในการดำเนินชีวิตท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอันเชี่ยวกรากในโลกยุคโลกาภิวัตน์ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นทั้งระบบเศรษฐกิจและวิถีแห่งการปฏิบัติตน ที่ถูกออกแบบโดยคำนึงถึงความสอดคล้องในวิถีไทย เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครัวเรือน ระดับชุมชน

จนถึงระดับรัฐ ทั้งในด้านการพัฒนาและการบริหาร โดยดำเนินไปในทางสายกลาง ให้เกิดความสมดุลย์ ความมั่นคง อันจะนำมาซึ่งความกินดีอยู่ดีแก่อาณาประชาราษฎร์อย่างยั่งยืน

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา ได้ให้ความสำคัญต่อการสร้างความเจริญเติบโตและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของไทยมีแนวโน้มดีขึ้น อย่างไรก็ตามเศรษฐกิจไทยมิได้พัฒนาบนพื้นฐานของความเข้มแข็งและยั่งยืนอย่างแท้จริง แต่กลับเผชิญกับความเสียหายหลายประการ คือ ความเสี่ยงในด้านการผลิตและการตลาด การขาดภูมิคุ้มกันและความสามารถในการปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากผลสำรวจปี 2551 ของเอแบคโพลเกี่ยวกับความคิดเห็นประชาชน เรื่อง “สัญญาณเตือนภัยทางเศรษฐกิจ กรณีศึกษาสภาวะเศรษฐกิจครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดหัวเมืองใหญ่ของประเทศ” ด้านความเพียงพอของเงินเพื่อใช้จ่ายสำหรับตัวเอง และครอบครัวในอีก 6 เดือนข้างหน้า พบว่า หัวหน้าครัวเรือนจำนวนมาก 41.3% ระบุว่าไม่พอใช้จ่าย และ 27.1% ยังไม่ได้คิดถึงอนาคตของการใช้จ่ายทางการเงิน ในขณะที่ 31.6% คิดว่าเพียงพอต่อค่าใช้จ่าย ส่วนพฤติกรรมการเก็บออมของหัวหน้า

ครัวเรือนพบว่า ส่วนใหญ่ 60.5% ระบุไม่มีการเก็บออม 39.5% มีการเก็บออม ซึ่งส่วนใหญ่เก็บออมในรูปแบบของการฝากเงินกับธนาคาร/การซื้อประกันชีวิต/เก็บเงินสดไว้ที่บ้าน นอกจากนี้ จากรายงานการวิจัยระยะยาวในเด็กไทยโดย รศ.พญ.ลัดดา เหมาะสุวรรณ พบว่าครอบครัวไทยใน 17 จังหวัดทั่วประเทศ ประสบปัญหาวิกฤตในด้านเศรษฐกิจถึงร้อยละ 61 ซึ่งสอดคล้องกับดัชนีการพึ่งพาตนเองด้านเศรษฐกิจ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2546) พบว่า มีครัวเรือนถึงร้อยละ 40 ของครัวเรือนทั่วประเทศที่ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้โดยเฉพาะครัวเรือนภาคเกษตรซึ่งปัญหาทางเศรษฐกิจดังกล่าว ทำให้สมาชิกในครอบครัวต้องมุ่งทำงานเพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว ประกอบกับภาวะความผันผวนทางเศรษฐกิจทั้งของประเทศและโลก ทำให้ครอบครัวประสบปัญหาและความยากลำบากซึ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น(สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2547)

ปัจจุบันการพัฒนาประเทศอยู่ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 มีแนวคิดที่มีความต่อเนื่องจากแนวคิดของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8-10 โดยยังคงยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่มุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา”และ “สร้างสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ ดังนั้น ทิศทางการบริหารจัดการประเทศภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงเป็นการใช้จุดแข็งและศักยภาพที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศเพื่อสร้างความเข้มแข็งและรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559, 18-19)

จากการดำเนินงานในการส่งเสริมและสนับสนุนแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของภาครัฐต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไปสู่การปฏิบัติ ยังไม่ครอบคลุมกลุ่มครัวเรือนและขาดความเชื่อมต่อระหว่างชุมชนกับหน่วยครัวเรือน เพื่อแก้ปัญหาระบบเศรษฐกิจครัวเรือน โดยส่งเสริมให้ประชาชนนำแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้ครัวเรือนมีความกินดีอยู่ดี ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญ และเล็งเห็นปัญหาของการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนที่เป็นหน่วยย่อยที่ใหญ่ที่สุดของระบบเศรษฐกิจของประเทศและมีความสำคัญอย่างมากในอันที่จะส่งผลต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจมหภาคของประเทศ จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดแนวคิดและมีความสนใจที่จะศึกษา “การจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ครั้งนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สมมติฐานการวิจัย

1. การจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนครัวเรือนไทยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสูง
2. ปัจจัยแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีอิทธิพลต่อการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านระบบชีวิตและความเข้าใจแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปัจจัยด้านการวางแผนทางการเงิน ปัจจัยด้านการลดรายจ่ายและการเพิ่มรายได้ ปัจจัยด้านการประหยัดและอดออม ปัจจัยด้านการดำเนินชีวิตและการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยด้านการจัดการความเสี่ยงและควบคุมความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในครัวเรือน และ ปัจจัยด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ กำหนดพื้นที่เป้าหมายการวิจัยเฉพาะพื้นที่จังหวัดที่มีหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่างที่มีความโดดเด่นด้านชุมชนพึ่งตนเอง ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากทั้ง 4 ภูมิภาคของประเทศไทย ภูมิภาคละ 1 จังหวัด จำนวน 4 จังหวัด ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดน่าน ภาคตะวันออกเฉยเหนือ ได้แก่ จังหวัดหนองคาย และภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดตรัง จำนวนครัวเรือนในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่าง รวมทั้งหมด 495 ครัวเรือน
2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed methods research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) เก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี คือ แหล่งข้อมูล คือ เอกสาร และ ตัวบุคคล (Man)

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

3.1 วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาประเด็นสำคัญจากกลุ่มเป้าหมาย 5 ประเด็นสำคัญ คือ

3.1.1 แนวทางในการส่งเสริมการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของภาครัฐสู่การปฏิบัติ

3.1.2 ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการนำแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของภาครัฐสู่การปฏิบัติที่มีอิทธิพลต่อการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย

3.1.3 ระบบการประเมินผลการดำเนินงานในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของภาครัฐสู่การปฏิบัติ

3.1.4 แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของภาครัฐ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย

3.1.5 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของภาครัฐ

3.2 วิธีวิจัยเชิงปริมาณ

3.2.1 ตัวแปรอิสระ เป็นปัจจัยแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ได้แก่

- 1) ปัจจัยส่วนบุคคล
- 2) ปัจจัยด้านระบบวิถีคิดและความเข้าใจแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) ปัจจัยด้านการวางแผนทางการเงิน
- 4) ปัจจัยด้านการลดรายจ่ายและการเพิ่มรายได้
- 5) ปัจจัยด้านการประหยัดและอดออม
- 6) ปัจจัยด้านการดำเนินชีวิตและการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว
- 7) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในครัวเรือน
- 8) ปัจจัยด้านการจัดการความเสี่ยงและควบคุมความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในครัวเรือน
- 9) ปัจจัยด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

3.2.2 ตัวแปรตามคือ การจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เมืองประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านความรู้ ด้านรายได้ ด้านการพึ่งพาชีวิตตนเองและครอบครัว และ ด้านสภาพแวดล้อมที่ดีในการดำเนินชีวิต

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ** กลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มข้าราชการตำแหน่งผู้บริหารหรือผู้แทนการนำนโยบายไปปฏิบัติใน 3 กระทรวง คือ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และ กลุ่มผู้บริหารหรือผู้แทนสถาบันการเงินของภาครัฐในราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และนักวิชาการในสถาบันการศึกษา จำนวน 15 คน ใช้วิธีการสุ่มตามความสะดวก เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก มีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา พรรณนาลายละเอียด ตีความ หาความหมาย อธิบายความ วิเคราะห์แบบอุปนัย และใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์ปัจจัยแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย แล้วนำมากำหนดเป็นตัวแปรปัจจัยแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเชิงปริมาณ

2. **วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ** ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือน ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดที่มีหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่าง ที่มีความโดดเด่นด้านชุมชนพึ่งตนเองจากทั้ง 4 จังหวัด จำนวน 495 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1973 : 727) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 222 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling)

2.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.2.1 ตัวแปรอิสระ เป็นปัจจัยแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ได้แก่

- 1) ปัจจัยส่วนบุคคล
- 2) ปัจจัยด้านระบบวิถีคิดและความเข้าใจ
- 3) ปัจจัยด้านการวางแผนทางการเงิน

- 4) ปัจจัยด้านการลดรายจ่ายและการเพิ่มรายได้
- 5) ปัจจัยด้านการประหยัดและลดออม
- 6) ปัจจัยด้านการดำเนินชีวิตและการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว
- 7) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในครัวเรือน
- 8) ปัจจัยด้านการจัดการความเสี่ยงและควบคุมความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในครัวเรือน
- 9) ปัจจัยด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

2.2.2 ตัวแปรตาม คือ การจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านความรู้ ด้านรายได้ ด้านการพึ่งพาชีวิตตนเองและครอบครัว และ ด้านสภาพแวดล้อมที่ดีในการดำเนินชีวิต

เครื่องมือการวิจัย

1. **แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง** เก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มเป้าหมาย ข้าราชการตำแหน่งผู้บริหารหรือผู้แทนการนำนโยบายไปปฏิบัติใน 3 กระทรวง คือ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มผู้บริหารหรือผู้แทนสถาบันการเงินของภาครัฐในราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และนักวิชาการในสถาบันการศึกษา

2. **แบบสอบถาม** เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนไทย โดยให้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของหัวหน้าครัวเรือนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการและแบบปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับของปัจจัยแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ลักษณะแบบสอบถามเป็นการสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert) แบ่งระดับการวัดเป็น 5

ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด หรือเป็นการปฏิบัติกิจกรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ (5) เป็นประจำ (4) บ่อยครั้ง (3) บางครั้ง (2) นานๆ ครั้ง และ (1) ไม่เคย โดยจัดเรียงเนื้อหา ข้อคำถาม ตามลำดับของปัจจัยที่นำมาศึกษา จำนวน 38 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ลักษณะแบบสอบถามเป็นการสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของลิเคิร์ท (Likert) แบ่งระดับการวัดเป็น 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ โดยมีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ

1. ด้านสุขภาพอนามัย
2. ด้านความรู้
3. ด้านรายได้
4. ด้านการพึ่งพาชีวิตตนเองและครอบครัว
5. ด้านสภาพแวดล้อมที่ดีในการดำเนินชีวิต

ลักษณะแบบสอบถามเป็น

ตอนที่ 4 ข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะทั่วไปเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นชนิดปลายเปิดเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามอย่างอิสระ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ขออนุญาตและขอความร่วมมือ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างข้าราชการตำแหน่งผู้บริหารหรือผู้แทนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ใน 3 กระทรวง คือ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มผู้บริหารหรือผู้แทนสถาบันการเงินของภาครัฐ ในราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และกลุ่มนักวิชาการในสถาบันการศึกษา โดยการประสานขออนุญาตและขอความร่วมมือเพื่อทำการสัมภาษณ์โดยตรงกับผู้ให้ข้อมูล (Key information) ตามแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structure in-depth interview)

2. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย ถึงกำนันและผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่จังหวัดเป้าหมายที่มีหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่าง ที่มีความโดดเด่นด้านการพึ่งตนเอง เพื่อขอ

ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครัวเรือน

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในพื้นที่จังหวัดเป้าหมายทั้ง 4 ภูมิภาค ใน 4 จังหวัด คือ พระนครศรีอยุธยา น่านหนองคาย และตรัง

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง และให้กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามทำการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง แต่ถ้าคำถามใดมีปัญหาที่สามารถซักถามและทำการอธิบายเพิ่มเติมและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. **ข้อมูลเชิงคุณภาพ** ที่ได้จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง ใช้วิธีวิเคราะห์เอกสารเนื้อหา เรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาอธิบายตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุป โดยวิธีวิเคราะห์แบบอุปนัยข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้นำมาจัดกระทำให้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อวิเคราะห์ด้วยเชิงพรรณนาอย่างง่าย เช่น ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (พิชิตพิทักษ์สมบัติ, 2548) แล้วทำให้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี ของ Denzin. N. (1970 : 218-230) ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. **ข้อมูลเชิงปริมาณ** ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถามทุกฉบับ

2.2 บันทึกข้อมูลจากแบบสอบถามลงโปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างในแบบสอบถาม แล้วนำคะแนนที่ได้ มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและแปลความหมายจากระดับความคิดเห็น/ระดับการปฏิบัติกิจกรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยนำคะแนนมาแบ่งเป็นช่วงเท่าๆ กัน ตั้งแต่ 1-5 คะแนน จำนวน 5 ชั้น โดยมีความกว้างเท่ากับ 0.80 คะแนนเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยในแบบสอบถามผู้วิจัยยึดหลักเกณฑ์ ดังนี้ (ริงสรณ์สิงห์เลิศ, 2551 : 186)

2.3 วิเคราะห์ปัจจัยแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีอิทธิพลต่อการจัดการระบบเศรษฐกิจ

ครัวเรือนไทย โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ (Multiple linear regression analysis)

2.4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย โดยการจัดกลุ่มประเด็นสำคัญ (Grouping) แล้ว Coding ถ้อยคำสำคัญ จากนั้นสรุปเรียบเรียงถ้อยคำใหม่ โดยการอธิบายขยายความ (Explanation) เพื่อให้เกิดความชัดเจนในรายละเอียด โดยเรียงลำดับจากความสำคัญมากไปหาน้อย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive method) เพื่ออธิบายและแปลผลข้อมูลเชิงคุณภาพ ข้อมูลส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัย ใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ โดยใช้วิธีทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีอิทธิพลต่อการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และสร้างสมการพยากรณ์ความสัมพันธ์โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ระดับการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนไทย โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีในการดำเนินชีวิต ด้านการพึ่งพาชีวิตของตนเองและชีวิตครอบครัว ด้านสุขภาพอนามัย ด้านความรู้ และด้านรายได้

2. ปัจจัยแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าครัวเรือนไทย ได้แก่ ปัจจัยด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ปัจจัยด้านระบบวิถีคิดและความเข้าใจ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในครัวเรือน อายุ

เพศ ปัจจัยด้านการวางแผนทางการเงิน ปัจจัยด้านการประหยัดและอดออม ปัจจัยด้านการจัดการความเสี่ยงและควบคุมความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในครัวเรือน และปัจจัยด้านการลดรายจ่ายและการเพิ่มรายได้ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบคือ 0.333, 0.149, 0.062, -0.007, -0.069, 0.150, 0.101, -0.054, และ 0.104 ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ 0.413, 0.218, 0.127, -0.244, -0.106, 0.198, 0.149, -0.129 และ 0.130 ตามลำดับ โดยตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของ การจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้ร้อยละ 52.70 ($R^2 = 0.527$, $F = 26.253$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เป็นไปตามหรือสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบและค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน สามารถพยากรณ์การจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ได้ร้อยละ 52.70

3. ข้อเสนอรูปแบบการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ค้นพบ คือ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ เพื่อการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทยให้ "กินดีอยู่ดี" การดำเนินงานในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ปฏิบัติ ของภาครัฐต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จและระบบการประเมินผลการดำเนินงานพร้อมกับการพัฒนาศักยภาพของหัวหน้าครัวเรือน ด้านปัจจัยส่วนบุคคลโดยคำนึงถึงเพศ อายุของหัวหน้าครัวเรือน และส่งเสริมสนับสนุนการปัจจัยแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านระบบวิถีคิดและความเข้าใจแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การวางแผนทางการเงิน การลดรายจ่ายและการเพิ่มรายได้ การประหยัดและอดออม การมีส่วนร่วมของสมาชิกในครัวเรือน การจัดการความเสี่ยงและควบคุมความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในครัวเรือน และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 "การจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสูง" ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดย กลุ่มตัวอย่างครัว

เรือนไทย มีระดับจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือน อยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 3.74 ± 0.319 ซึ่งสอดคล้องกับแนวพระราชดำริและพระราชกรณียกิจ ที่เปี่ยมล้นด้วยพระมหากรุณาธิคุณและทรงพระเมตตาในอันที่จะทำให้พสกนิกรได้รับโอกาสในการยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ช่วยบำบัดทุกข์ บำรุงสุขของอาณาประชาราษฎร์ ทรงเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและทุกข์ยากของประชาชน โดยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางที่พระองค์ได้ทรงมอบให้แก่ประชาชนเพื่อเป็นเครื่องชี้ทางสว่างในการดำเนินชีวิตท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอันเชี่ยวกรากในโลกยุคโลกาภิวัตน์ และหากครัวเรือนไทยในพื้นที่จังหวัดอื่นๆ และในชุมชน/หมู่บ้าน ได้มีการนำปัจจัยแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในครัวเรือนก็จะทำให้การจัดการระบบเศรษฐกิจของครัวเรือน มีความอยู่ดีมีสุข ทั้งในด้านสุขภาพอนามัย ด้านความรู้ ด้านรายได้ ด้านการพึ่งพาชีวิตของตนเองและชีวิตครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีในการดำเนินชีวิต

สมมติฐานข้อที่ 2 "ปัจจัยแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีอิทธิพลต่อการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านระบบวิถีคิดและความเข้าใจแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปัจจัยด้านการวางแผนทางการเงิน ปัจจัยด้านการลดรายจ่ายและการเพิ่มรายได้ ปัจจัยด้านการประหยัดและอดออม ปัจจัยด้านการดำเนินชีวิตและการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยด้านการจัดการความเสี่ยงและควบคุมความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในครัวเรือน และปัจจัยด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน"

ผลการวิจัยเป็นไปตามหรือสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีเพียงปัจจัยด้านการดำเนินชีวิตและการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ไม่มีอิทธิพลต่อการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ของกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าครัวเรือนไทย โดยปัจจัยแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีอิทธิพล สามารถพยากรณ์การจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้ร้อยละ 52.70 ($R^2 = 0.527$, $F = 26.253$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้องกับนโยบายตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ ต้องวางยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกลไกในการขับเคลื่อนกลยุทธ์การพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน ทั้งบุคคลกร องค์ความรู้ งบประมาณ ในการที่ผลักดันในการปลูกฝังจิตสำนึกคุณธรรม จริยธรรม ความดีงาม ปฏิบัติตนในการเป็นแบบอย่างที่ดี
2. หน่วยงานภาครัฐ ต้องบริหารจัดการองค์กร ตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และควรใช้ยุทธศาสตร์การบูรณาการในการดำเนินงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค สถาบันการเงินของภาครัฐ และสถาบันการศึกษาในพื้นที่จังหวัดต่างๆ
3. เครื่องมือที่เป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย คือ การส่งเสริมให้ครัวเรือนไทยจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อให้ทราบสถานะของครัวเรือนและสามารถจัดการครัวเรือนในด้านต่างๆ เพื่อการพึ่งตนเองได้ของครัวเรือนและลดภาระพึ่งพิงจากรัฐ
4. หน่วยงานภาครัฐควรกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานและติดตามประเมินผลรวมทั้งแก้ไขปัญหาพร้อมกับครัวเรือนและชุมชน โดยควรมีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชนและชี้แจงผลการงานหลังเสร็จสิ้นโครงการหรือแจ้งข้อมูลย้อนกลับให้ประชาชนได้ทราบ
5. ข้อเสนอรูปแบบการจัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนไทย ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากงานวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ในการวางแผนดำเนินกิจกรรมของครัวเรือนในด้านต่างๆ ให้เกิดผลได้อย่างเป็น อันันที่จะส่งผลให้ครัวเรือนมีความอยู่ดี มีสุข อย่างมั่นคงและยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง,รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน งามสนธิ, ดร.สอาด บรรณเจตฤทธิ, ดร.บุญเรือน ศรีเหรียญ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ และคุณรุ่งเรือง แสนโกษา ผู้ชี้แนะแนวทาง

การเขียนวิทยานิพนธ์ อีกทั้งยังให้ความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งการให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทางในการทำงานวิจัย แก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ที่พบ เพื่อให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์ถูกต้องตามหลักวิชาการ ขอขอบคุณ คณาจารย์ทุกท่านในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ขอบขอบคุณครอบครัว และทุกๆคนในตระกูล ศรีดีโรมนต์ สำหรับความรักและความห่วงใย ด้วยดีเสมอมา

เอกสารอ้างอิง

- พิชิต พัทธ์ชัยสมบัติ. (2548). การสำรวจโดยการสุ่มตัวอย่าง : **ทฤษฎีและปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2546). "การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ : 2 ปีแห่งการเปลี่ยนแปลง." **เอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2546 การพัฒนาที่ยั่งยืน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555). **ประมาณการแนวโน้มภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ. 2547**. ค้นเมื่อ 9 มิถุนายน 2555, จาก http://www.nso.go.th/lfs2004/050847lfs_anal47.html, 2555.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **ร่างแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- Denzin, N. (1970). **Sociological Methods : A source Book**. Chicago : Aldine.

